

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВИЗНАЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ

Молодіжні організації як одна з форм політичної участі молоді є безпосередніми агентами демократизації суспільства, залучаються до цього процесу на всіх рівнях прийняття політичних рішень: міждержавному, державному, рівні місцевого самоврядування і рівні громадянського суспільства.

Політична участь молодіжних організацій набуває нової актуальності у зв'язку з формуванням свідомості молоді в умовах трансформаційних перетворень нашої держави. Актуальність проблеми зумовлена також значним впливом на політичну участь молоді міжнародних чинників, прагнення до прагматизму й індивідуалізму.

У західних демократіях політична участь молодіжних організацій характеризується як одна з найважливіших характеристик постіндустріального суспільства, яка забезпечує реалізацію основної функції політичної системи, а саме виявлення, формування і вираження інтересів молодих громадян. В українській політичній думці політична участь молоді в основному зводиться до розуміння усвідомлених дій молоді людини з метою повної реалізації своїх власних потреб. Класичними формами політичної участі є належність молоді особи до будь-якої молодіжної організації, а з розвитком інформаційних технологій відбувається виокремлення різних форм політичної участі молоді з інтернет-аудиторії.

Ключові слова: інтернет-аудиторія; молодь; молодіжні організації; політична активність; політична діяльність; політична поведінка; політичний процес; політична участь.

Постановка проблеми. Політична участь громадян є одним із найважливіших критеріїв легітиматії існуючої системи влади та збереження демократичного режиму. Відповідно без забезпечення широкої участі громадян у прийнятті політичних рішень неможливо досягнення суспільної згоди, самовідтворення громадянського суспільства.

У світовій політичній думці існує багато підходів до визначення політичної участі, зокрема, молоді, з точки зору структури, форм, методів, механізмів та різних соціально-ідеологічних аспектів цього явища. Існує велика кількість тлумачень терміна «політична участь», більшість з яких, до того ж, є дуже розмитими. Ці тлумачення відображають еволюцію від спеціальних до більш загальних уявлень про досліджуване явище.

Аналіз останніх публікацій. Питаннями політичної участі громадян, зокрема, молоді та молодіжних організацій цікавляться багато зарубіжних та українських дослідників. Теоретико-методологічні основи дослідження цього явища набули найбільш повного теоретичного аналізу у працях С. Верби, Н. Ная, Дж. Нагеля, М. Каазе, А. Марша. Вітчизняна політична думка представлена такими дослідниками, як Д. Гончаров, О. Мелешкіна, В. Бебик, Л. Левченко, П. Шляхтун та ін. В основному, думки дослідників зводились до спільних питань, чому молода людина бере участь у політиці, які фактори мають вирішальний вплив на вибір форм політичної участі та ін. На думку В. Бортнікова, який проводячи детальний

аналіз спроб визначення сутності явища політичної участі, що намагалися дати дослідники, не може визнати їх задовільними на підставі того, що вони не дають повної картини політичної участі, здатної слугувати основою для її адекватного відображення [5, с. 420].

Найбільш універсальне визначення політичної участі було запропоновано американським дослідником Дж. Нагелем, який розуміє її як «дії, через які рядові члени будь-якої політичної системи впливають або намагаються впливати на результати діяльності» [23, с. 20]. Тобто участю є реальні дії індивіда в політиці.

Більш ширший теоретичний аналіз поняттю політична участь надав німецький вчений М. Каазе. На думку дослідника, політична участь характеризується як вільна активність громадян, зорієнтована на прямий чи опосередкований вплив на ухвалення тих чи інших варіантів або альтернатив на різних рівнях політичної системи [16, с. 251–252]. Тобто він пов'язує її з впливом громадян не лише на уряд і його структуру, а на всю політичну систему.

Значний внесок у визначення політичної участі на пострадянському просторі здійснив вчений Д. Гончаров. Політична участь, на його думку, водночас є інститутом та складним соціокультурним явищем. Дослідник акцентує увагу на таких важливих теоретико-методологічних аспектах політичної участі, як характер і зміст соціальної та політичної дії в структурі участі. Він визначає політичну участь перш

за все як інструментальну активність, «через яку громадяни намагаються впливати на уряд таким чином, щоб він здійснював бажані для них дії» [9, с. 146]. Варто зазначити, що дослідник розмежовує поняття політичної участі та політичної діяльності, які належать до дій у політиці. Але політична участь характеризує дії громадян поза службовими обов'язками, а політична діяльність характеризує дії саме професійних політиків.

Формулювання цілей статті. Відповідно існує потреба у змістовному науковому аналізі визначення політичної участі молодіжних організацій України, порівнянні та означенні критеріїв розбіжності категорій політична активність, політична діяльність, політична участь та політична поведінка стосовно молодіжних організацій.

Виклад основного матеріалу. Політична участь, зокрема політична участь молодіжних організацій, як суспільно-політичний феномен, який потребує комплексного дослідження, тривалий час залишався поза увагою українських науковців. В умовах демократизації політичної сфери та початком перебудовчих процесів в Україні активізувалися та популяризувалися прояви громадянської, зокрема, молодіжної, активності та значно зріс інтерес до проблем політичної участі молодіжних організацій. Розпочався процес переосмислення цього питання в контексті українських реалій.

Істотне доповнення у розуміння категорії політичної участі додає український дослідник О. Чемшит. Політичну участь дослідник визначає як свідомі дії або відмову від них, які роблять політичні актори (громадяни, молодь, групи інтересів, молодіжні організації, політичні партії тощо) «з метою якнайповнішої реалізації відповідних базових потреб» [25, с. 386].

Український дослідник В. Бебик вважає, що політична участь може здійснюватися як громадська або непрофесійна політична діяльність [3, с. 247]. Такої ж думки притримуються А. Белов і П. Шляхтун, наголошуючи на тому, що пов'язують сферу політичної участі громадян з непрофесійною політичною діяльністю, найпоширенішими формами якої є вибори та референдуми [26, с. 417]. Отже, на думку українських дослідників, політична участь нерозривно пов'язана з поняттям політичної діяльності. В узагальненому вигляді можна сказати, що категорії «політична участь» та «політична діяльність» співвідносяться таким чином: політична діяльність індивідів може здійснюватися як політична участь. Політична участь забезпечує реалізацію інтересів і запитів громадянина в процесі політичної діяльності.

Варто зазначити, що на сьогодні в гуманітарних дослідженнях з дефініцією «політична участь», широко використовуються такі поняття, як «політична поведінка», «політична діяльність», «політична активність» тощо. При цьому їх часто не розмежовують і не визначають взагалі або політичну діяльність розглядають як складову політичної участі. Це свідчить, що сам феномен політичної участі є складним і багатограним.

Питання щодо розмежування політичної участі, політичної діяльності, політичної поведінки та політичної активності вивчає українська дослідниця Л. Левченко та російська О. Мелешкіна. Так,

О. Мелешкіна наголошує на проблемі визначення основних категорій та понять, що стосуються участі громадян у політичних процесах. З огляду на те, вона пропонує такі термінологічні комбінації: політична поведінка – political behavior; політична діяльність – political action; політична активність – political activity; політична участь – political participation. Дослідниця визначає політичну участь як «більш-менш регулярне і, зокрема, інструментальне застосування «акторами» різних форм політичної діяльності, засобом якого громадяни намагаються впливати на процес прийняття політичних рішень» [20, с. 154].

Що стосується спільного та відмінного між категоріями «політична участь» та «політична діяльність», то, на зауваження українського вченого Б. Гаєвського, політична діяльність є об'єктивною потребою самоорганізації сучасного суспільства, соціальні й громадські засади якого формуються інколи під її вирішальним впливом. Причому, «...чим нижчий рівень всебічного цивілізованого розвитку суспільства, тим вищою є роль політичної діяльності і тим більшою є потреба в ній. І навпаки, чим вищий рівень цивілізованого розвитку соціуму, тим меншою є роль політичної складової у діяльності суб'єктів суспільних відносин через нижчий рівень потреб в її організуючому впливі» [7, с. 50].

Але, варто зазначити, що на думку Г. Алтинбекової, не можна політичну участь зводити тільки до участі у виборах і державному управлінні. Це поняття є значно ширшим, і визначається як залучення членів суспільства до наявних політичних відносин і до структури влади [1].

Оптимальною є точка зору Н. Іванова, за якою поняття «політична участь» та «політична діяльність» співвідносяться в такий спосіб, а саме: політична діяльність індивідів може здійснюватися як політична участь і як політичне функціонування. Політична участь охоплює непрофесійну сферу політичного життя суспільства. Політичне функціонування ж сукупно означає професійну політичну діяльність [14, с. 174]. Це твердження можна назвати умовним, бо провести чітку межу між професійною та непрофесійною діяльністю не завжди можливо. Тобто політична діяльність реалізується в різних формах, що мають професійну і непрофесійну спрямованість.

Багато молодих людей і, звісно, лідерів й активістів молодіжних організацій цікавляться політикою, слідкують за подіями політичного життя, формують відповідну думку. На думку Д. Гончарова, така зацікавленість «може стати умовою, а також психологічним або когнітивним (пізнавальним) фоном участі, однак сама по собі вона ще не становить участі. З однаковим успіхом такий інтерес може відповідати сприйняттю політики як свого роду видовища» [9, с. 7].

Як бачимо, політична активність, може бути різною. Одні люди лише читають газети, інші ще й ходять на вибори, а треті ведуть активну політичну роботу. У свою чергу, політична участь молодіжних організацій теж може проявлятися по-різному. Наприклад, молодіжні організації можуть лише інколи брати участь в політичних акціях, виборчих кампаніях, а інколи, навпаки, бути активним організатором. Саме для визначення цих відмінностей існує поняття політичної активності.

Під політичною активністю слід розуміти інтенсивність участі суб'єкта в політичному процесі загалом, а також у межах окремих форм політичної діяльності [6, с. 51].

Значна кількість науковців, вивчаючи політичну активність, зверталася до дихотомії: «пасивність – активність». Так, політичний психолог Б. Мар'єнко пропонував розглядати політичну активність у вигляді континууму, на одному з полюсів якого – політична пасивність (абсентеїзм виборців, політична іммобільність), а на протилежному – політична гіперактивність та екстремізм (від участі у пікетуваннях, страйках до терористичних дій та громадянської війни) [19, с. 86]. Тобто, оюіраючи форму та види залучення до участі в суспільно-політичних процесах, молодь може вдатися або до активної участі, усвідомлення її як пріоритетного виду діяльності, або ж до повного відчуження від неї та прийняття ролі пасивного об'єкта соціальних і політичних процесів.

Отже, політична участь ототожнюється з активними проявами особистості, з доданням відповідних зусиль, результати яких можуть бути помітними для оточення. Тобто політична активність виступає скоріше показником якісної участі громадян, у тому числі й політичної участі молодіжних організацій країни.

Варто зазначити, що політична участь характеризується не лише ступенем активності індивіда, а й ще багатьма чинниками, які в сукупності визначають поведінку суб'єкта політичних відносин. Сукупність всіх чинників впливає на специфічну для кожної особи політичну поведінку.

У політичній науці під терміном «політична поведінка» розуміють не лише дії окремих учасників, а й масові виступи як організованих суб'єктів влади, так і стихійні дії натовпу [6, с. 52]. Найбільш вивченими формами політичної поведінки є лідерство, способи голосування на виборах, участь у масових заходах (мітинги, демонстрації, виборчі кампанії) і діяльність молодіжних організацій, політичних партій, а також поведінка під час здійснення різних форм політичного протесту [6, с. 53].

На думку Г. Артемова, політичну поведінку можна подати як «сукупність людських дій (вчинків), які спостерігаються ззовні, в сфері розподілу та здійснення влади» [2, с. 209]. Її також визначають і як «суб'єктивно мотивований процес, в якому втілюється той чи інший вид політичної діяльності» [20, с. 153].

Як підкреслюють російські вчені Л. Гозман і О. Шестопал, не відмовляючись від терміна «поведінка», психологи найчастіше використовують поняття «діяльність». У цьому випадку «поведінка» трактується як зовнішнє відображення діяльності без врахування її суб'єктивного компонента. Це означає, що діяльність індивіда вписується в систему політичної культури нації або групи, які і надають йому загальний сенс і значення. Це не означає відмови від використання терміна «поведінка», який є корисним для змалювання відповідних форм політичної діяльності. Однак, на відміну від біхевіористських підходів, «людина розглядається, по-перше, і як об'єкт, і як суб'єкт політичних відносин. По-друге, діяльність в політиці не зводиться лише до її зовнішніх проявів» [8, с. 91–92].

Отже, проаналізувавши поняття «політична участь», «політична діяльність», «політична активність» та «політична поведінка», можна сказати, що це різні категорії, які мають відмінні характеристики, форми прояву та ступінь залучення молодих громадян до політичних процесів. Тобто політична участь і політична діяльність відбуваються насамперед у свідомих формах.

Специфіка політичної участі молодіжних організацій в Україні полягає не лише у можливості її реалізації через різні організаційні форми, її іманентно властива якість, що відрізняє участь від інших проявів активності суб'єктів політичних відносин. На відміну від професійної політичної діяльності, яка переважно індивідуалізована, політична участь молодіжних організацій, як правило, здійснюється в колективних формах – як співучасть [6, с. 54].

Досліджуючи питання політичної участі молодіжних організацій, необхідно зосередити увагу на її формах. Існує велика кількість класифікацій форм цього феномену, однак у нашому випадку буде доцільним розглянути лише окремі їхні класифікації, які здебільшого стосуються предмета дослідження. Конкретні форми політичної участі молодіжних організацій розглядаються у працях В. Петухова (починаючи від різних проявів політичного інтересу і закінчуючи реальними способами впливу на владу – участь у виборах і референдумах, мітингах, голодуваннях, у діяльності політичних партій та суспільних організацій, звернень до органів влади тощо) [22, с. 27–30].

На думку вітчизняних дослідників [24], умовами, які сприяли урізноманітненню форм політичної участі молодіжних організацій, були можливості щодо вільної, конкурентної боротьби молодих учасників, яка народжувала нові сили, нові ідеї і нові перемоги. Так, наприклад, у демократичних суспільствах, якою є і Україна, політична участь проявляється у таких формах, як голосування на виборах, референдумах, участь в управлінні, у місцевому самоврядуванні, у діяльності парламенту, у процесі прийняття суспільно-політичних рішень владою та ін.

У свою чергу в недемократичних суспільствах відбувається обмеження прав та свобод людини, де політична активність та політична участь проявляється переважно під час виборчих перегонів і є переважно формальною. Крім того, наприклад, у ході передвиборчої кампанії чимало молодих людей залучається до різних форм практичної активності – збирання підписів, зустрічі з кандидатами, мітинги, демонстрації, пікети, наметові містечка тощо [19, с. 85–86].

З розвитком новітніх технологій, засобів масової комунікації змінюються та вдосконалюються й вже наявні в суспільстві форми політичної участі молодіжних організацій. На сьогодні, однією з нових форм залучення об'єднань молоді до участі у політичних процесах є інтернет-мережа. Для того, щоб молодій особі поспілкуватися з лідером партії чи кандидатом, не обов'язково йти на зустріч з ним, це можливо зробити завдяки інтернету. Спілкування з однодумцями в чатах і форумах, благодійні внески на фінансування кампанії тощо – все це сприяє появі нових форм залучення молоді до політичної участі і підвищенню її рівня. Так, Economics and Social Research Council

(ESRC), за результатами досліджень 2002 року, дійшли висновку, що молодь набагато легше зацікавити політикою, використовуючи інтернет, а не традиційні методи. За даними інтернет-опитування, молодь Великої Британії віком 15–24 роки втричі частіше проявляє свою політичну зацікавленість через інтернет, ніж звичайними засобами [15].

Як з'ясувалося, 63 % користувачів інтернет, які хоча б один раз контактували з якоюсь молодіжною організацією, ніколи б не стали робити це за допомогою пошти чи телефону. Крім того, 30 % користувачів, які вступили в онлайн-листування з молодіжними організаціями, стають більш зацікавленими і компетентними в політиці. А 22 % користувачів мережі Інтернет частіше, ніж пересічні громадяни, вступають у політичну дискусію [15].

Американські вчені виокремлюють такі форми політичної участі молодіжних організацій з так званої інтернет-аудиторії. До них можна віднести: знайомство з політичними новинами, передплата розсилання політичних новин, онлайнове листування з кандидатами електронною поштою, участь у політичних дискусіях на форумах і чатах, голосування за кандидатів в онлайн-опитуваннях, фінансові внески на підтримку кандидата, поширення інформації про те, де можна голосувати, куди звертатися у випадку непередбачуваних проблем у день голосування, права виборців, висловлення власної політичної позиції в індивідуальній творчості (анекдоти про вибори, відеокліпи, ігри, вірші тощо) [12, с. 3].

У свою чергу, молодіжні організації теж виступають однією з форм та механізмів політичної участі молоді, які є безпосередніми агентами демократизації суспільства, залучаються до цього процесу на всіх рівнях прийняття політичних рішень: наддержавному і міждержавному, державному, рівні місцевого самоврядування і рівні громадянського суспільства. Особливістю молодіжних організацій в Україні є те, що за масштабністю діяльності лише 5 % з них мають міжнародний характер, 10 % – загальнодержавний, а 85 % – мають місцевий та обласний рівень [10, с. 562; 11].

Молодіжні організації – це вид політичної участі молоді, яка, окрім них, включає голосування на місцевих та національних виборах і референдумах, участь у прийнятті рішень, участь у виборчих кампаніях, членство у політичних партіях, у групах тиску, у політичних демонстраціях, акціях протесту, інших формах громадянської непокори [4, с. 9]. Тобто молодіжні організації безпосередньо і опосередковано беруть участь у процесі прийняття політичних рішень. Якщо коротко, то опосередкована участь молодіжних організацій реалізується головним чином через належність індивіда до її лав. Безпосередня ж участь може бути реалізована через: участь у процесі прийняття рішень органами влади; організацію передвиборчих компаній; відстоювання інтересів громадян; організацію громадських слухань і публічних консультацій; участь в експертних комісіях; організацію виконання управлінських рішень; здійснення контролю за діяльністю влади [12, с. 559].

Тобто молодіжні організації здійснюють вплив на керівництво державними установами, діяльність кандидатів на виборні посади, організацію передвиборчих кампаній, змушуючи рахуватися зі своїми

вимогами. Просуваючи свої інтереси в органах державної влади, організовуючи проведення громадських слухань, молодіжні громадські організації беруть активну участь у формуванні і реалізації державної політики на всіх рівнях влади від наддержавного до рівня громадянського суспільства окремої країни або її місцевої територіальної громади [12, с. 560].

Слід враховувати, що, з одного боку, молодіжні організації є своєрідним посередником між державними органами і молоддю, а з іншого – серед усіх основних інститутів соціалізації юнаків і дівчат саме їм молоді люди виявляють досить високу довіру. Це, зокрема, засвідчують соціологічні опитування. Так, у травні 2000 року громадським молодіжним об'єднанням повністю довіряли та скоріше довіряли, ніж ні, 28 % респондентів віком 14–28 років, а влітку 2004 року – вже до 40 % [13, с. 24].

Повертаючись до визначення політичної участі молодіжних громадських організацій, зазначимо, що, погоджуючись із Г. Алтинбековою, політична участь залежить від політичного режиму. У демократичному суспільстві ця участь є загальною, вільною, ініціативною і дієвою у вирішенні питань, які зачіпають важливі інтереси громадян. Для них вона є засобом досягнення цілей, реалізації потреб у самовираженні і самоствердженні, прояву почуття громадянськості. Демократична держава забезпечує таку вільну участь за допомогою правових норм і процедур, а також достатньо рівноцінним розподілом серед різних прошарків суспільства таких ресурсів участі, як гроші, освіта, знання механізмів прийняття рішень, вільний час, доступ до засобів масової інформації [1]. Проте без участі громадських організацій політична участь молодих громадян перестає відігравати позитивну роль як стосовно інтересів держави, так і щодо конкретних потреб пересічних громадян.

Значна кількість науковців, які досліджують розвиток молоді та її участі в політичних процесах країни, зауважують, що молоде покоління до кінця ХХ ст. було аполітичним. За даними М. Катаєва, менше 30 % молодих людей вважають, що молодь повинна брати участь у політичному житті країни [17, с. 99]. За результатами опитувань, проведених Державним інститутом проблем сім'ї та молоді, Українським інститутом соціальних досліджень та центром «Соціальний моніторинг», показано, що серед молоді віком від 14 до 28 років лише 1 % бере активну участь у політичному житті [21, с. 99–100]. Це пов'язане, насамперед, з недовірою молоді до дій існуючої влади. На думку О. Петрунько, причинами такого відчуження молоді від участі в політичному житті країни можна вважати брак відповідної мотивації, наявність інших інтересів, індивідуально-психологічні особливості, небажання брати на себе відповідальність, негативне ставлення до політики взагалі, розчарування в певних політичних і громадських лідерах та ідеях [21, с. 100].

На початку ХХІ століття в Україні, спостерігаємо протилежну тенденцію, а саме актуалізацію зацікавленості молоді політичним життям, напередодні президентських виборів 2004 року. Молодь усвідомлює, що може та хоче брати участь у суспільно-політичних перетвореннях країни, підтримувати

процес розбудови демократичного суспільства, впливати на прийняття політичних рішень, асоціювати зрушення та зміни в політичній, соціальній, економічній сферах, здійснювати безпосередній вплив на становлення країни з розвиненим громадянським суспільством. Політична участь молодіжних організацій набуває нової актуальності у зв'язку з формуванням свідомості молоді в умовах деідеологізації та відходу від патерналістських устремлінь держави. Актуальність проблеми зумовлена також значним впливом на політичну участь молодих українців міжнародних чинників, прагнення до прагматизму й індивідуалізму [4, с. 7]. Тобто зміни відбулися в політичній свідомості молодого покоління, відбувся перехід від консервативних ідеологічних поглядів до ідей лібералізму та демократії.

Висновок. Отже, питання політичної участі молодіжних організацій є багатовимірним поняттям. У

західних демократіях політична участь молодіжних організацій забезпечує реалізацію основної функції політичної системи, а саме виявлення, формування і вираження інтересів молодих громадян. В Україні політична участь молоді в основному зводиться до розуміння усвідомлених дій молодої людини з метою повної реалізації своїх власних потреб. Деякі українські вчені дотримуються твердження, що політична участь молодіжних організацій пов'язана з професійною політичною діяльністю. Класичними формами політичної участі є належність молодої особи до будь-якої молодіжної організації, а з розвитком технологій відбувається виокремлення різних форм політичної участі молоді з інтернет-аудиторії. Варто також зазначити, що основні форми політичної участі молодіжних організацій у сучасній Україні залежать від політичного режиму в країні.

ЛІТЕРАТУРА

- Алтинбекова Г. Гендерное измерение политического участия : новые концепции и подходы [Електронний ресурс] / Г. Алтинбекова. – Режим доступу : <http://giacgender.narod.ru/n6m1.htm>.
- Артемов Г. П. Политическая социология : учеб. пособие / Г. П. Артемов. – М. : Логос, 2002. – 280 с.
- Бибик В. М. Базові засади політології : історія, теорія, методологія, практика : монографія / В. М. Бибик. – К. : МАУП, 2000. – 384 с.
- Безклетний С. Політична участь молоді та студентів як предмет політологічного аналізу / С. Безклетний // ВІСНИК НТУУ-КПІ. Філософія. Психологія. Педагогіка. – Випуск 3'2007. – С. 7–12.
- Бортніков В. І. Політична участь і демократія: українські реалії : монографія / В. І. Бортніков. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту імені Лесі Українки, 2007. – 524 с.
- Бортніков В. Політична участь, політична активність, політична діяльність, політична поведінка: спільне й особливе / В. Бортніков. – Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка». – 2007. – № 19. – Львів. – С. 49–56.
- Гаєвський Б. А. Сучасна українська політологія : навч. посібник / Б. А. Гаєвський. – К. : МАУП, 1999. – 268 с.
- Гозман Л. Я. Политическая психология / Гозман Л. Я., Шестопал С. Б. – Ростов-на-Дону : Издательство «Феникс», 1996. – 448 с.
- Гончаров Д. В. Теория политического участия / Д. В. Гончаров. – М. : «Юристъ», 1997. – 206 с.
- Громадські організації у дискурсі демократизації суспільства : монографія / Мін-во освіти і науки, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; за науковою ред. В. П. Бега. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 680 с.
- Держалюк О. Динаміка та розширення спектру діяльності громадських організацій як складові демократизації українського суспільства: Аналітична записка [Електронний ресурс] / О. Держалюк. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/Monitor/May08/03.htm>.
- Дмитричева О. Віртуальному простору – віртуальний контроль / О. Дмитричева // Дзеркало тижня. – 2001. – № 44. – С. 3.
- Загородній Ю. І. Політична соціалізація студентської молоді в Україні: досвід, тенденції, проблеми / Загородній Ю. І., Куріло В. С., Савченко С. В. – К. : Генеза, 2004. – С. 21–27.
- Іванова Н. Ю. Людина і політика / Н. Ю. Іванова // Політологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. – К. : Видавничий центр «Академія» 2001. – С. 168–179.
- Інтернет – лучшее средство для повышения политической активности молодежи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cnews.ru/news/ebusiness/2002/09/12/20020912112022/shtml>.
- Kaase M. Partizipation. Staat und Politik. Bonn, 1991. – S. 251–252.
- Катаев М. С. Проблеми політичної ідентичності підлітка / М. С. Катаев // Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави. – К., 2001. – Вип. 3. – 307 с.
- Левченко О. Щодо визначення категорій політична активність, політична діяльність, участь та поведінка : критерії розбіжності [Електронний ресурс] / О. Левченко. – Режим доступу : <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/pidruchnuku/3/87.pdf>.
- Мар'єнко Б. С. Психологічні аспекти політичної активності та радикалізму / Б. С. Мар'єнко // Наукові студії з політичної психології. – К. : ДОК-К, 1996. – Вип. 2. – С. 80–87.
- Мелешкина Е. Ю. Политическое поведение / Е. Ю. Мелешкина // Политический процесс : основные аспекты и способы анализа : сборник учебных материалов. – М. : Издательский Дом «ИНФРА-М», Издательство «Весь Мир», 2001. – С. 152–171.
- Петрунько О. В. Мотиви відчуження сучасної молоді від активної політичної діяльності / О. В. Петрунько // Педагогіка і психологія. – 2006. – № 1. – С. 98–101.
- Петухов В. В. Политические ценности и поведение среднего класса / В. В. Петухов // Социс. – 2000. – № 3. – С. 23–33.
- Ротар Н. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду : монографія / Н. Ротар. – Чернівці : Рута, 2007. – С. 20.
- Тульский государственный педагогический университет им. Л. Н. Толстого. Кафедра политологии и социологии. Колмакова Н. Н., Бадзага Г. Ж., Баринаова В. И., Бормотов И. В., Виноградова И. Б., Володин С. Ф., Тимофеев С. В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tula.net/tgpu/resources/politolog/lec4.html>.
- Чемшит А. А. Государственная власть и политическое участие / А. А. Чемшит. – К. : Украинский центр духовной культуры, 2004. – 390 с.
- Шляхтун П. П. Політологія (Теорія та історія політичної науки) : гідр. для студ. вузів / П. П. Шляхтун. – К. : Либідь, 2002. – 442 с.

М. В. Орленко,

Черноморский государственный университет имени Петра Могилы, г. Николаев, Украина

ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПОЛИТИЧЕСКОГО УЧАСТИЯ МОЛОДЕЖНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ УКРАИНЫ

Молодежные организации как одна из форм политического участия молодежи являются непосредственными агентами демократизации общества, участвуют в этом процессе на всех уровнях принятия политических решений: межгосударственном, государственном, уровне местного самоуправления и уровне гражданского общества.

Политическое участие молодежных организаций приобретает новую актуальность в связи с формированием сознания молодежи в условиях трансформационных преобразований нашего государства. Актуальность проблемы обусловлена также значительным влиянием на политическое участие молодежи международных факторов, стремление к прагматизму и индивидуализма.

В западных демократиях политическое участие молодежных организаций характеризуется как одна из важнейших характеристик постиндустриального общества, которая обеспечивает реализацию основной функции политической системы, а именно выявление, формирование и выражение интересов молодых граждан. В украинской политической мысли, политическое участие молодежи в основном сводится к пониманию осознанных действий молодого человека с целью полной реализации своих собственных нужд. Классическими формами политического участия является принадлежность молодого человека к любой молодежной организации, а с развитием информационных технологий происходит выделение различных форм политического участия молодежи с интернет-аудитории.

Ключевые слова: *интернет-аудитория; молодежь; молодежные организации; политическая активность; политическая деятельность; политическое поведение; политический процесс; политическое участие.*

M. Orlenko,

Petro Mohyla Black Sea State University, Mykolayiv, Ukraine

THEORETICAL ANALYSIS DEFINITION OF POLITICAL PARTICIPATION YOUTH ORGANIZATIONS UKRAINE

Youth as a form of political participation of young people are the direct agents of democratization of society involved in this process at all levels of policy making, international, state, local government level and civil society level.

The political participation of youth organizations acquires a new relevance in connection with the formation of consciousness of youth under transformations of our country. Background is also due to a significant impact on the political participation of young international factors, the desire for pragmatism and individualism.

In western democracies the political participation of youth organizations characterized as one of the major characteristics of post-industrial society, which ensures the implementation of the basic features of the political system, namely the identification, development and expression of the interests of young people. As Ukrainian political thought, political youth participation is largely confined to understanding conscious actions of the young man in the full realization of their own needs. Classical forms of political participation are a young person belonging to any youth organization, and the development of information technology is the isolation of various forms of political participation of young people with internet-audience.

Keywords: *internet-audience; young people; youth organizations; political activity; political activity; political behavior; political process; political participation.*

Рецензенти: *Семенченко Ф. Г., д-р політ. наук, професор;*

Бобіна О. В., канд. політ. наук, доцент.